

Werkbaar werk, dit wil jij toch ook!

Werkbaar werk is ook in het onderwijs nog niet in zicht. Een onderwijsjob brengt een groot pak verborgen werk en zorgen mee. Een leraar heeft nooit gedaan. 's Avonds, na het piekuur in het gezin, gaat hij terug aan de slag en ook in het weekend en in de vakanties ligt het schoolwerk niet stil. Dat weegt op het gezin. Dat bleek onlangs nog uit de werkbaarheidsmonitor 2016 van de Stichting Innovatie en Arbeid van de SERV (Sociaal Economische Raad van Vlaanderen)¹. Hoog tijd om actie te ondernemen!

Ook in andere sectoren bleek dat in 2016 slechter gescoord werd op psychische vermoeidheid of werkstress, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privébalans. Daarom heeft de SERV niet stilgezeten. De partners in deze adviesraad schreven een 'Actieplan werkbaar werk. Samen een versnelling hoger voor werkbaar werk' dat ze voorstelden op 6 november 2017. Het plan kwam tot stand na een rondetafelgesprek met experts en persoonlijke getuigenissen van werknemers en werkgevers. Het actieplan focust vooral op Vlaamse hefboomen om te werken aan werkbaar werk, zonder uit het oog te verliezen dat er ook op andere beleidsniveaus initiatieven zijn en afstemming daarmee nodig is. De Vlaamse sociale partners hebben deze principes voor ogen:

- ▶ Het is belangrijk om samen stappen te zetten en op verschillende niveaus acties uit te rollen. Werkbaar werk is immers een gedeelde verantwoordelijkheid van actoren op verschillende niveaus: van werkgevers én werknemers én zelfstandige ondernemers, maar ook van sectoren en de overheid. Zij nemen het engagement om, op vrijwillige basis, uitvoering te geven aan de afgesproken acties.
- ▶ Sommige acties grijpen in op het organisatieniveau, andere onder-

steunen of versterken het individu.

- ▶ De focus van dit actieplan ligt in de eerste plaats op de werksituatie zelf. Werkstress, als één van de indicatoren van werkbaar werk, heeft extra aandacht nodig. Maar ook factoren buiten de werksituatie en de invloedssfeer van organisaties kunnen het stressniveau en de mentale veerkracht beïnvloeden. Er is bijgevolg niet één oplossing of aanpak, maar veeleer nood aan een meersporenaanpak die op meerdere terreinen ingrijpt. Werken aan werkbaar werk is dan ook maatwerk. Elke sector, onderneming en individu heeft baat bij een aanpak afgestemd op de eigen noden.

Drie doelstellingen

Met het plan willen de partners drie doelstellingen realiseren:

Kennis maximaal ontsluiten

Hoe meer we weten over werkbaar werk, hoe beter we er kunnen op inspelen om dit te verwezenlijken. De sociale partners willen die kennis uitbreiden door wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren. Door het delen van goede praktijken wordt de bestaande kennis maximaal ontsloten. Onderzoek en samenwerking rond de bijdrage van technologie aan werkbaar werk

krijgt de nodige aandacht. De opbouw van kennis moet via overleg en samenwerking gebeuren. Bestaande maatregelen moeten beter en anders ingezet worden, op maat van de sectoren en diensten. Een digitaal platform waarop alle relevante informatie beschikbaar is, zal hiertoe bijdragen. Om te werken aan werkbaar werk is een innovatieve arbeidsorganisatie een belangrijk onderdeel aldus de SERV-partners.

Enthousiasmeren

Met het actieplan willen de partners alle betrokkenen enthousiasmeren om zelf aan de slag te gaan rond werkbaar werk. Gerichtte communicatiecampagnes zullen het belang van werkbaar werk en duurzame inzetbaarheid in de kijker plaatsen. In elke sector, dus ook in het onderwijs, wil de SERV dat afspraken gemaakt worden over concrete acties over werkbaarheids thema's zoals werkstress, werk-privé-balans, ergonomie.

Met z'n allen aan de slag

Inzetten op meer gerichte en specifieke acties om werkbaar werk te bevorderen is de boodschap. Daarvoor is het belangrijk dat de werkbaarheid in de onderneming of de organisatie, zoals de school, in kaart wordt gebracht. Dat kan door een 'werkbaarheids-scan' uit te voeren waarbij een grondige analyse van de situatie moet leiden tot gepaste oplossingen. Via een werkbaarheidsfonds kan dit financieel ondersteund worden. Voor de individuele werknemer onderstreept de SERV dat het belangrijk is de eigen loopbaan zelf in handen te nemen. Van leidinggevenden wordt coaching verwacht. Loopbaanbegeleiding en permanente vorming en opleiding zijn tools die de werknemer moet kunnen inzetten.

Van de Vlaamse overheid verwachten de sociale partners dat ze een aangepast flankerend beleid voert om de combinatie van werk en privé te ondersteunen. Dat betekent bijvoorbeeld betaalbare, voldoende flexibele en kwaliteitsvolle kinderopvang maar ook een duurzaam woon-werkverkeer met structurele maatregelen om het mobiliteitsprobleem op te lossen.

Nut voor onderwijs

Het actieplan van de SERV is zeer breed omdat het op alle sectoren en overheidsdiensten van toepassing is, maar het bevat zeker ook maatregelen die in het onderwijs van belang zijn.

De Stichting Innovatie en Arbeid gaat onderzoeken wat de impact is van connectiviteit en digitale bereikbaarheid op de werkvloer en wil goede praktijkvoorbeelden in kaart brengen. Wat betekent het voor werknemers om digitaal altijd en overal bereikbaar te zijn? Ook in onderwijs zijn daarvan veel voorbeelden te vinden.

Voor schoolteams die nadenken over hun 'arbeidsorganisatie' kan een digitaal platform met informatie en voorbeelden over innovatie een inspiratiebron zijn.

Ook kan de werkbaarheidsscan in de sector onderwijs een beter beeld geven over de situatie en welke beleidsmaatregelen nodig zijn om werken in onderwijs te verbeteren.

De SERV zet ook de vakorganisaties aan om tijdens vorming te focussen op thema's van werkbaar werk bij-

voorbeeld door lerende netwerken te organiseren en aan ervaringsuitwisseling te doen. De Stichting helpt daarbij met ondersteunend materiaal.

Voor de sector onderwijs worden alle partners aangemoedigd om na te denken over initiatieven om het werk werkbaarder te maken. Thema's die daarbij aan bod moeten komen zijn bijvoorbeeld de digitale bereikbaarheid, werkstress, tijdsbesteding.

Meetinstrumenten om een 'scan' te maken van de werkbaarheid in een school, kunnen nuttig gebruikt worden en goede informatie leveren. Daaruit moeten dan concrete acties volgen.

Leidinggevendenden hebben een cruciale rol in het meer werkbaar maken van het werk. De opleidingen en vormingen die met middelen van het Europees Sociaal Fonds opgezet worden over bijvoorbeeld verbindend leiderschap en coachende vaardigheden kunnen ook voor schoolleiders interessant zijn.

Oproep aan de Vlaamse regering

Voor het onderwijs heeft de Vlaamse overheid niet enkel een rol in het voeren van een flankerend beleid. Als financierende en subsidiërende overheid kan en moet ze ook zorgen voor de nodige handvaten voor de scholen om een duurzaam beleid te kunnen voeren voor meer werkbaar werk. Het

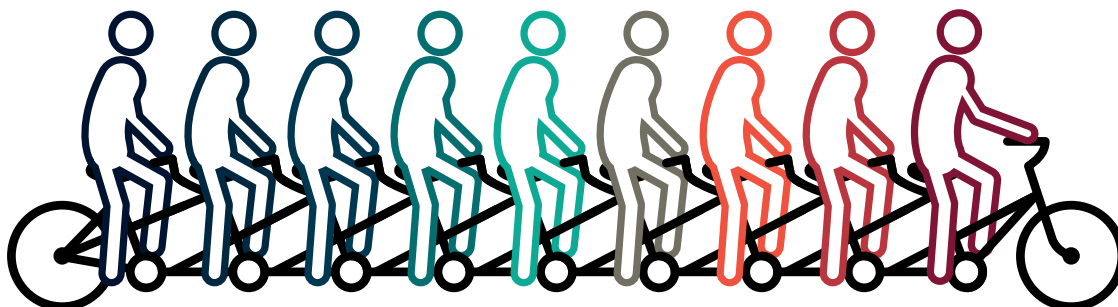
COV legt dit thema op de onderhandelingsstafel van de overheid en de sociale partners en helpt zo mee om het actieplan van de SERV tot in de scholen te brengen. Ook geven wij onze volle steun aan het Grote Tijdsonderzoek² van de overheid, want een correcte inschatting van de werkdruk van leraren is cruciaal voor het verdere verloop van het loopbaandebat. De gesprekken over het schoolleiderschap zijn opgestart. We hopen dat die vlot verlopen en leiden tot voelbare resultaten voor directies en lerarenteams. Voor het COV kan werkbaar werk maar gerealiseerd worden als er ook een alomvattend plan basisonderwijs komt, met een duidelijke toekomstvisie, over de legislaturen heen en met garantie op de nodige middelen. #basisonderwijsindelif

Meer informatie: www.serv.be - www.acv-online.be.

Werken aan werkbaar werk is maatwerk. Elke sector, onderneming en individu heeft baat bij een aanpak afgestemd op de eigen noden.

Actieplan werkbaar werk

Samen een versnelling hoger voor werkbaar werk

1. In Basis-5 brachten we de resultaten van het sectorrapport voor onderwijs van deze monitor uitgebreid in beeld.
2. Zie blz. 25.